

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ ТА НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«МЕДИКО – ПРИРОДНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський) рівень

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Освітня програма: Психологія

Миколаїв, 2022

Робоча програма освітньої компоненти «СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю
053 Психологія, ОП Психологія

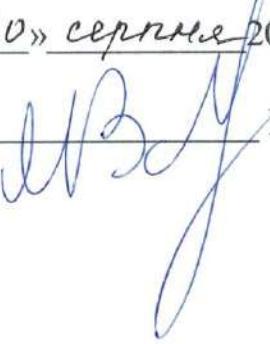
Робоча програма навчальної дисципліни «СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»
погоджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Завідувач кафедри Петров В.А.

Робоча програма навчальної дисципліни «СПЕЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»
погоджено на Вченій раді університету

Протокол № 1 від «30» серпня 2022 р.

Голова ВР Волков М.А.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» (шифр і назва)	Обов'язкова	
Мова викладання – Українська мова	Спеціальність: 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин - 150		4-й	4-й
Тижневих годин для очної форми навчання: аудиторних – 5 год. ЗФН – 14, 10	Перший бакалаврський рівень	Семестр	
		8-й	8-й
		Лекції	
		36 год.	14 год.
		Практичні, семінарські	
		34 год.	10 год.
		Самостійна робота	
		80 год.	126 год.
		Індивідуальні завдання:	
		-	
		Вид контролю: Іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для очної форми навчання – 150 год.: 70 год. – аудиторні заняття, 80 год. – самостійна робота (45% до 55%).

для заочної форми навчання – 150 год.: 24 год. – аудиторні заняття, 126 год. – самостійна робота (15 % до 85 %).

2. Мета та завдання навчальної дисципліни «Спеціальна психологія»

Мета викладання дисципліни:

Метою вивчення дисципліни є систематизація знання з спеціальної психології, формування навичок практичної діяльності психолога з людьми із особливостями психофізичного розвитку (діагностичної, корекційно-розвивальної, консультативної, просвітницької)

Завдання курсу:

- 1.** Показати значення і місце спеціальної психології в системі наук, з'ясувати предмет і методи спеціальної психології..
- 2.** Ознайомити студентів з сучасними вітчизняними та зарубіжними підходами до розуміння специфіки розвитку, що відхиляється, факторів ризику виникнення вад психофізичного розвитку.
- 3.** Дати студентам знання щодо специфіки психічного розвитку різних категорій аномальних дітей.
- 4.** Сформувати у студентів навички аналізу впливу різних факторів (первинного дефекту та соціальних умов розвитку) на виникнення труднощів у навчанні та поведінці.
- 5.** Розвивати навички зібрання фактів та їх всебічного аналізу для більш глибокого розуміння особливостей індивідуального психологічного розвитку дітей з особливими потребами.
- 6.** Сприяти формуванню у студентів загальної гуманістичної орієнтації в відношенні дітей та людей, що мають особливі потреби, розуміння необхідності створення широкої державної програми колекційної допомоги дітям з вадами розвитку.

Міждисциплінарні зв'язки: загальна психологія, вікова психологія, соціальна психологія, психологія сім'ї, психотерапія, психологія залежних станів, психологічний супровід професійної діяльності.

Місце дисципліни у структурно-логічній схемі навчального плану – «Спеціальна психологія» вивчається на четвертому курсі навчання в університеті.

Під час вивчення дисципліни «Спеціальна психологія» у студентів мають сформуватися наступні компетентності:

I. Загальні:

- ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 6. Здатність приймати обґрутовані рішення.

II. Фахові:

- ФК 01. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.
ФК 03. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
ФК 04. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
ФК 05. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

ФК 07. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

ФК 08. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

ФК 10. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

У ході вивчення навчальної дисципліни можливо досягнути програмних результатів навчання:

ПРН 2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань для розуміння спеціальних розділів психології з метою майбутньої спеціалізації та освоєння міждисциплінарного зв'язку.

ПРН 5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги вимірювати індивідуальні та психологічні показники особистості. Це означає здатність оцінити зміни у розвитку психіки та коригувати їх.

ПРН 6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедур дослідження.

ПРН 7. Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формувати аргументовані висновки.

ПРН 8. Презентувати результати власних досліджень усно та письмово.

ПРН 11. Складати та реалізовувати план консультивативного процесу з урахуванням специфіки та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, тренінгів відповідно до вимог замовника.

ПРН 15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку, вміло використовувати психотерапевтичні прийоми і прийоми впливу на свідомість і поведінку.

ПРН 17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПРН 19. Враховувати індивідуальну варіативність становлення людини як індивіда, особистості, суб'єкта діяльності.

ПРН 20. Знати про норму і патологію психічного розвитку.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 год. / 5 кредитів ECTS.

3. Програма навчальної дисципліни

Кредит 1. Спеціальна психологія як галузь наук

Тема 1. Спеціальна психологія як самостійна галузь науки й практики.

Тема розглядає: Основні розділи спеціальної психології. Сучасні подання про нормальній розвиток й розвиток, що відхиляється. Фактори психічного розвитку людини. Види розвитку, що відхиляється (дизонтогенії). Загальні закономірності розвитку, що відхиляється, за Л.С.Виготським, В.І.Лубовським й ін.

Кредит 2. Специфіка порушень, що пов'язані з інтелектуальною сферою.

Тема 2. Психологія розумово відсталої дитини.

Тема розглядає: Предмет і завдання психології розумово відсталої дитини. Історію олігофренопсихології. Причини виникнення розумової відсталості. Класифікація розумової відсталості за ступенем важкості й етіопатогенетичному принципу (по М.С.Певзнер). Особливості розвитку пізнавальної сфери. Особливості особистісного розвитку й розвитку емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності розумово відсталої дитини.

Тема 3. Психологія дітей із затримкою психічного розвитку.

Тема розглядає: Предмет і завдання психології дітей із затримкою психічного розвитку. Історію вивчення дітей із затримкою психічного розвитку. Причини й механізм затримки психічного розвитку. Класифікацію К.С.Лебединській по этиопатогенетическому принципі. Прояву різних форм ЗПР. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей зі ЗПР. Особливості розвитку особистості й емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності дітей, які мають слабко виражені відхилення в психофізичному розвитку. Питання психологічної діагностики й корекції при дизонтогеніях по типі ретардації.

Кредит 3. Основні питання сурдології та тифлопедагогіки.

Тема 4. Психологія дітей з порушеннями слуху.

Тема розглядає: Предмет і завдання сурдопсихології. Історію вивчення дітей з порушеннями слуху. Причини порушень слуху. Психолого-педагогічну класифікацію порушень слухової функції в дітей. Особливості розвитку пізнавальної сфери в дітей з порушеннями слуху. Особливості особистісного розвитку й розвитку емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності дітей з порушеннями слуху. Питання психологічної діагностики й корекції при порушеннях слухової функції в дітей.

Тема 5. Психологія дітей з порушеннями зору.

Тема розглядає: Предмет і завдання тіфлопсихології. Історію вивчення дітей з порушеннями зору. Причини порушень зору. Класифікацію порушень зорової функції в дітей. Особливості розвитку пізнавальної сфери. Особливості особистості й емоційно-вольової сфери Особливості діяльності дітей з порушеннями зору. Питання психологічної діагностики й корекції при порушеннях зорової функції в дітей.

Кредит 4. Теоретичне вивчення основних порушень особистості.

Тема 6. Психологія дітей з порушеннями мовлення.

Тема розглядає: Предмет і завдання логопсихології. Історію вивчення дітей з порушеннями мовлення Причини первинних мовленнєвих порушень. Класифікацію мовленнєвих порушень. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей з важкими порушеннями мовлення. Особливості особистості й емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності дітей з важкими порушеннями мовлення. Питання психологічної діагностики й корекції при важких порушеннях мовлення в дітей.

Тема 7. Психологія дітей з порушенням функцій опорно-рухового апарату.

Тема розглядає: Предмет і завдання психології дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. Історію вивчення дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. Специфіку рухового розвитку при дитячому церебральному паралічі. Структуру рухового порушення при дитячому церебральному паралічі. Форми дитячого церебрального паралічу. Особливості розвитку пізнавальної сфери в дітей із церебральними паралічами. Особливості особистості й емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату. Питання психологічної діагностики й корекції при порушеннях функцій опорно-рухового апарату в дітей.

Тема 8. Психологія дітей із синдромом раннього дитячого аутизму.

Тема розглядає: Предмет і завдання психології дітей із РДА. Історію вивчення дітей із РДА. Причини й механізми виникнення РДА. Психологічну сутність РДА. Класифікацію по ступені важкості. Особливості розвитку пізнавальної сфери. Особливості особистості й емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності дітей із РДА. Питання психологічної діагностики й корекції при ранньому дитячому аутизмі.

Тема 9.Психологія дітей з гіперкінетичними розладами

Тема розглядає: Предмет і завдання психології дітей з дисгармонійним складом особистості. Історію вивчення дітей з дисгармонійним складом особистості. Причини дисгармонійного особистісного розвитку. Особливості перебігу гіперкінетичного розладу у дітей. Типи

гіперкінетичних розладів. Питання психологічної діагностики й корекції гіперкінетичного розладу.

Тема 10. Психологія дітей з порушеннями поведінки

Тема розглядає: Предмет і завдання психології дітей з дисгармонійним складом особистості. Історію вивчення дітей з поведінковими порушеннями. Причини виникнення поведінкових порушень. Типологію поведінкових порушень. Питання психологічної діагностики й корекції поведінкових порушень у дітей.

Тема 11. Психологія дітей з дисгармонічним складом особистості.

Тема розглядає: Предмет і завдання психології дітей з дисгармонійним складом особистості. Історію вивчення дітей з дисгармонійним складом особистості. Причини дисгармонійного особистісного розвитку. Типологію патологічних характерів. Особливості поведінки дітей з дисгармонійним розвитком особистості. Питання психологічної діагностики й корекції дисгармонійного розвитку.

Тема 12. Психологія дітей зі складними порушеннями розвитку.

Тема розглядає: Предмет і завдання психології дітей зі складними порушеннями розвитку. Історію вивчення дітей зі складними порушеннями розвитку. Причини складних порушень розвитку. Підходи до класифікації дітей зі складними порушеннями розвитку. Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей зі складними порушеннями розвитку. Особливості особистості й емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності дітей зі складними порушеннями розвитку. Питання психологічної діагностики й корекції при складних порушеннях розвитку в дітей.

Кредит 5. Характеристика практичних форм діагностики та допомоги дітям та дорослим з різними порушеннями

Тема 13. Програми ранньої діагностики відхилень в розвитку та програми раннього втручання

Тема розглядає: первинне виявлення дітей з відхиленнями в розвитку з використанням педагогічного спостереження. Загальні питання психолого-педагогічної діагностики аномального розвитку.

Тема 14. Методи корекції та супроводу дітей з порушеннями психофізичного розвитку з врахуванням функціонального підходу

Тема 15. Методи профілактики й корекції вторинних відхилень у психічному розвитку дітей зі спеціальними освітніми потребами

Тема розглядає: Загальні методологічні питання профілактики й корекції різних порушень розвитку. Психолого-педагогічні методи профілактики й корекції вторинних відхилень. Методи корекції й профілактики особистісного недорозвинення в дошкільному віці.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Очна форма						Заочна форма					
	у сь ого	у тому числі					у сь ого	у тому числі				
		л	п	л	і	с.р.		л	п	л	і	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1 1	1 2	13
Кредит 1												
Тема 1. Спеціальна психологія як самостійна галузь науки й практики.	30	2	2			26	30	2				28
Разом за кредитом 1	30	2	2			26	30	2				8
Кредит 2												
Тема 2. Психологія розумово відсталої дитини.	14	2	2			10	16	2				14
Тема 3. Психологія дітей із затримкою психічного розвитку.	16	2	2			12	14		2			12
Разом за кредитом 2	30	4	4			22	30	2	2			26
Кредит 3												
Тема 4. Психологія дітей з порушеннями слуху.	16	4	4			8	14		2			12
Тема 5. Психологія дітей з порушеннями зору.	14	4	4			6	16		2			14
Разом за кредитом 3	30	8	8			14	30		4			26
Кредит 4												
Тема 6. Психологія дітей з порушеннями мовлення.	4	2	2				4	2				2
Тема 7. Психологія дітей з порушенням функцій опорно-рухового апарату.	8	2	2				4		2			2
Тема 8. Психологія дітей із синдромом раннього дитячого аутизму.	4	2	2				4	2				2

Тема 9. Психологія дітей з гіперкінетичними розладами	6	2	2			2	2					2
Тема 10. Психологія дітей з порушеннями поведінки	4	2	2				4		2			2
Тема 11. Психологія дітей з дисгармонічним складом особистості	4	2	2				6	2				4
Тема 12. Психологія дітей зі складними порушеннями розвитку.	4	2	2				4	2				2
Разом за кредитом 4	30	14	14			2	30	8	4			18

Кредит 5

Тема 13. Програми ранньої діагностики відхилень в розвитку та програми раннього втручання	10	2	2			6	8	2				6
Тема 14. Методи корекції та супроводу дітей з порушеннями психофізичного розвитку з врахуванням функціонального підходу	10	4	2			4	10					10
Тема 15. Методи профілактики й корекції вторинних відхилень у психічному розвитку дітей зі спеціальними освітніми потребами	10	2	2			6	12					12
Разом за кредитом 5	30	8	6			16	30	2				28
Всього разом:	150	36	34			80	150	14	10			126

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1	Тема 1. Спеціальна психологія як самостійна галузь науки й практики.	2	
2	Тема 2. Психологія розумово відсталої дитини.	2	
3	Тема 3. Психологія дітей із затримкою психічного розвитку.	2	2
4	Тема 4. Психологія дітей з порушеннями слуху.	4	2
5	Тема 5. Психологія дітей з порушеннями зору.	4	2
6	Тема 6. Психологія дітей з порушеннями мовлення.	2	
7	Тема 7. Психологія дітей з порушенням функцій опорно-рухового апарату.	2	2
8	Тема 8. Психологія дітей із синдромом раннього дитячого аутизму.	2	
9	Тема 9. Психологія дітей з гіперкінетичними розладами	2	
10	Тема 10. Психологія дітей з порушеннями поведінки	2	2
11	Тема 11. Психологія дітей з дисгармонічним складом особистості	2	
12	Тема 12. Психологія дітей зі складними порушеннями розвитку.	2	
13	Тема 13. Програми ранньої діагностики відхилень в розвитку та програми раннього втручання	2	
14	Тема 14. Методи корекції та супроводу дітей з порушеннями психофізичного розвитку з врахуванням функціонального підходу	2	
15	Тема 15. Методи профілактики й корекції вторинних відхилень у психічному розвитку дітей зі спеціальними освітніми потребами	2	
Всього:		34 год.	10 год.

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Не передбачено навчальним планом	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ОФН	ЗФН
1	Тема 1. Спеціальна психологія як самостійна галузь науки й практики.	26	28
2	Тема 2. Психологія розумово відсталої дитини.	10	14
3	Тема 3. Психологія дітей із затримкою психічного розвитку.	12	12
4	Тема 4. Психологія дітей з порушеннями слуху.	8	12
5	Тема 5. Психологія дітей з порушеннями зору.	6	14
6	Тема 6. Психологія дітей з порушеннями мовлення.		2
7	Тема 7. Психологія дітей з порушенням функцій опорно-рухового апарату.		2
8	Тема 8. Психологія дітей із синдромом раннього дитячого аутизму.		2
9	Тема 9. Психологія дітей з гіперкінетичними розладами	2	2
10	Тема 10. Психологія дітей з порушеннями поведінки		2
11	Тема 11. Психологія дітей з дисгармонічним складом особистості		4
12	Тема 12. Психологія дітей зі складними порушеннями розвитку.		2
13	Тема 13. Програми ранньої діагностики відхилень в розвитку та програми раннього втручання	6	6
14	Тема 14. Методи корекції та супроводу дітей з порушеннями психофізичного розвитку з врахуванням функціонального підходу	4	10
15	Тема 15. Методи профілактики й корекції вторинних відхилень у психічному розвитку дітей зі спеціальними освітніми потребами	6	12
Всього:		80 год.	126 год.

9. Методи навчання

Для оцінки й вибору методів навчання слід використовувати низку наявних класифікацій, здійснених на основі різних зasad:

- за джерелом знань (виокремлюють словесні, наочні й практичні методи, тому що інших джерел, крім слова, образу й досвіду, не існує);

- за відповідним етапом навчання, на кожному з яких розв'язують специфічні завдання (орієнтація на методи підготовки тих, кого навчають, до вивчення матеріалу, що передбачає пробудження інтересу, пізнавальної потреби, актуалізацію базових знань, необхідних умінь і навичок; та методи вивчення нового матеріалу; та методи конкретизації й поглиблення знань, набування практичних умінь і навичок, які сприяють використанню пізнаного; та методи контролю й оцінки результатів навчання);
- за способом керівництва навчальною діяльністю безпосередні або опосередковані (виокремлюють методи пояснення педагога й різноманітні методи організації самостійної роботи студентів);
- за логікою навчального процесу (опора на індуктивні й дедуктивні, аналітичні й синтетичні методи);
- за дидактичними цілями виокремлюють методи організації діяльності тих, кого навчають, методи стимулювання діяльності, наприклад, конкурси, змагання, ігри, заохочення й інші методи перевірки й оцінки .

10. Методи та форми контролю

Сучасна дидактика виділяє наступні методи контролю: методи усного контролю, методи письмового контролю, методи практичного контролю, дидактичні тести, спостереження, методи графічного контролю, методи програмованого і лабораторного контролю. Відповідно до вимог регламенту навчального процесу для успішного засвоєння знань студентами та об'єктивного їх оцінювання здійснюється:

систематичний поточний контроль знань здійснюється під час семінарських і практичних занять у формі вибіркового усного опитування та тестових завдань, підготовки доповідей за темою заняття, доповнень до доповідей, участі в обговоренні, презентації самостійних завдань.

оцінювання рівня виконання самостійної роботи проводиться на основі перевірки змісту роботи та її захисту у формі доповіді, реферату.

самостійне завдання перевіряється на відповідність оформлення згідно з вимогами, а також на повноту, ґрунтовність матеріалу, наявність цікавих фактів та прикладів, висновків.

Форма підсумкового контролю – іспит на основі суми балів набраних за кожний кредит та складання власне іспиту.

Оцінювання знань студентів проводиться за національною шкалою та шкалою ECTS таким чином:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Перелік питань до іспиту.

- 1.** Основні розділи спеціальної психології.
- 2.** Сучасні подання про нормальний розвиток й розвиток, що відхиляється.
- 3.** Фактори психічного розвитку людини.
- 4.** Види розвитку, що відхиляється (дизонтогенії).
- 5.** Загальні закономірності розвитку, що відхиляється, за Л.С.Виготським, В.І.Лубовським й ін.
- 6.** Предмет і завдання психології розумово відсталої дитини.
- 7.** Історія олігофренопсихології.
- 8.** Причини виникнення розумової відсталості.
- 9.** Класифікація розумової відсталості за ступенем важкості й етіопатогенетичному принципу (по М.С.Певзнер).
- 10.** Особливості розвитку пізнавальної сфери.
- 11.** Особливості особистісного розвитку й розвитку емоційно-вольової сфери.
- 12.** Особливості діяльності розумово відсталої дитини.
- 13.** Предмет і завдання психології дітей із затримкою психічного розвитку.
- 14.** Історію вивчення дітей із затримкою психічного розвитку.
- 15.** Причини й механізм затримки психічного розвитку.
- 16.** Класифікацію К.С.Лебединській по этиопатогенетическому принципі.
- 17.** Прояву різних форм ЗПР.
- 18.** Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей зі ЗПР.
- 19.** Особливості розвитку особистості й емоційно-вольової сфери.
- 20.** Особливості діяльності дітей, які мають слабко виражені відхилення в психофізичному розвитку.

- 21.**Питання психологічної діагностики й корекції при дизонтогеніях по типі ретардації.
- 22.**Предмет і завдання сурдопсихології. Історію вивчення дітей з порушеннями слуху. Причини порушень слуху. Психолого-педагогічну класифікацію порушень слухової функції в дітей. Особливості розвитку пізнавальної сфери в дітей з порушеннями слуху. Особливості особистісного розвитку й розвитку емоційно-вольової сфери. Особливості діяльності дітей з порушеннями слуху. Питання психологічної діагностики й корекції при порушеннях слухової функції в дітей.
- 23.**Предмет і завдання тіфлопсихології.
- 24.**Причини порушень зору.
- 25.**Класифікацію порушень зорової функції в дітей.
- 26.**Особливості розвитку пізнавальної сфери.
- 27.**Особливості особистості й емоційно-вольової сфери
- 28.**Особливості діяльності дітей з порушеннями зору.
- 29.**Питання психологічної діагностики й корекції при порушеннях зорової функції в дітей.
- 30.**Предмет і завдання логопсихології.
- 31.**Причини первинних мовленнєвих порушень.
- 32.**Класифікацію мовленнєвих порушень.
- 33.**Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей з важкими порушеннями мовлення.
- 34.**Особливості особистості й емоційно-вольової сфери.
- 35.**Особливості діяльності дітей з важкими порушеннями мовлення.
- 36.**Питання психологічної діагностики й корекції при важких порушеннях мовлення в дітей.
- 37.**Предмет і завдання психології дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату.
- 38.**Специфіка рухового розвитку при дитячому церебральному паралічі.
- 39.**Структуру рухового порушення при дитячому церебральному паралічі.
- 40.**Форми дитячого церебрального паралічу.
- 41.**Особливості розвитку пізнавальної сфери в дітей із церебральними паралічами.
- 42.**Особливості особистості й емоційно-вольової сфери.
- 43.**Особливості діяльності дітей з порушеннями функцій опорно-рухового апарату.
- 44.**Питання психологічної діагностики й корекції при порушеннях функцій опорно-рухового апарату в дітей.
- 45.**Предмет і завдання психології дітей із РДА.
- 46.**Причини й механізми виникнення РДА.
- 47.**Психологічну сутність РДА. Класифікацію по ступені важкості.
- 48.**Особливості розвитку пізнавальної сфери.

- 49.** Особливості особистості й емоційно-вольової сфери.
- 50.** Особливості діяльності дітей із РДА.
- 51.** Питання психологічної діагностики й корекції при ранньому дитячому аутизмі.
- 52.** Предмет і завдання психології дітей з дисгармонійним складом особистості.
- 53.** Причини дисгармонійного особистісного розвитку.
- 54.** Особливості перебігу гіперкінетичного розладу у дітей.
- 55.** Типи гіперкінетичних розладів.
- 56.** Питання психологічної діагностики й корекції гіперкінетичного розладу.
- 57.** Предмет і завдання психології дітей з дисгармонійним складом особистості.
- 58.** Причини виникнення поведінкових порушень.
- 59.** Типологію поведінкових порушень.
- 60.** Питання психологічної діагностики й корекції поведінкових порушень у дітей.
- 61.** Предмет і завдання психології дітей з дисгармонійним складом особистості
- 62.** Причини дисгармонійного особистісного розвитку.
- 63.** Типологію патологічних характерів.
- 64.** Особливості поведінки дітей з дисгармонійним розвитком особистості.
- 65.** Питання психологічної діагностики й корекції дисгармонійного розвитку.
- 66.** Предмет і завдання психології дітей зі складними порушеннями розвитку.
- 67.** Причини складних порушень розвитку.
- 68.** Підходи до класифікації дітей зі складними порушеннями розвитку.
- 69.** Особливості розвитку пізнавальної сфери дітей зі складними порушеннями розвитку.
- 70.** Особливості особистості й емоційно-вольової сфери.
- 71.** Особливості діяльності дітей зі складними порушеннями розвитку.
- 72.** Питання психологічної діагностики й корекції при складних порушеннях розвитку в дітей.
- 73.** Первинне виявлення дітей з відхиленнями в розвитку з використанням педагогічного спостереження.
- 74.** Загальні питання психолого-педагогічної діагностики аномального розвитку.
- 75.** Загальні методологічні питання профілактики й корекції різних порушень розвитку.
- 76.** Психолого-педагогічні методи профілактики й корекції вторинних відхилень.
- 77.** Методи корекції й профілактики особистісного недорозвинення в дошкільному віці.

- 78.** Які особливості формування самосвідомості дітей з мовним недорозвитком?
- 79.** Назвати особливості навчання та виховання дітей с порушеннями опорно-рухового апарату.
- 80.** Розкрити особливості розвитку пізнавальних процесів при ДЦП.
- 81.** Описати особливості розвитку особистості и емоційно-вольовий сфери у дітей с ДЦП.
- 82.** Назвати особливості формування діяльності у дітей с ДЦП.
- 83.** Дати визначення складного дефекту.
- 84.** Дати визначення психопатії. Назвати форми психопатій.
- 85.** Дати поняття мовного порушення.
- 86.** Назвати рівні мовного недорозвитку.
- 87.** Назвати види мовних порушень за клініко-психологічної класифікацією.
- 88.** Перелічти основні види логопедичної допомоги и та розповісти про школи для дітей с важкими порушеннями мови.
- 89.** Дати характеристику різним видам сприйняття у дітей с порушеннями слуху
- 90.** Охарактеризувати мовний розвиток глухої дитини в залежності від часу втрати слуху.

11. Методичне забезпечення

1. Підручники.
2. Методичні розробки проведення практичних занять.
3. Методичні рекомендації щодо організації лекційних, практичних занять, самостійної роботи студентів.

12. ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні джерела

1. Бочелюк В.Й., Турубарова А.В. Психологія людини з обмеженими можливостями. Навч. посіб. – К. : Центр учебової літератури, 2011. – 264 с.
2. Логопедія. Підручник. / за ред. М.К.Шеремет. - К. , 2015. - 776 с
3. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. М. Основи дитячої патопсихології: Навч. посібник. - К.: Перун, 1996. – 464с.
4. Методика діагностики відхилень у розумовому розвитку молодших школярів та старших дошкільників / Стадненко Н.М., Ілляшенко Т.Д., Борщевська Л.В., Обухівська А.Г. – Кам'янець-Подільський: Абетка, 1998.
5. Миронова С.П. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка. Підручник. - Кам'янець-Подільський, 2015. - 312 с.
6. Психолого-педагогічний супровід дітей з порушеннями слуху та інтелекту / За ред. Бондаря В.І.. - К., 2007. - 171 с.
7. Синьов В.М. Корекційна психопедагогіка. Олігофренопедагогіка. - К., 2013. В 2-х ч. Iч. - 242 с., II ч. - 214 с.
8. Синьов В.М. Психологія розумово відсталої дитини. Підручник. - К., 2008. - 359 с.

9. Синьова Є. П. Тифлопсихологія. Психологічні особливості людей з глибокими порушеннями зору : підручник / Є. П. Синьова. - К. : "Знання", 2008. - 365 с.
10. Скрипник Т.В. Феноменологія аутизму : Монографія. – К.: Видавництво «Фенікс», 2010. – 368 с.
11. Сорокин В. М. Специальная психология: Учеб. пособие / под. научн. ред. Л. М. Щипицыной. – СПб. : «Речь». 2003. – 216 с.
12. Специальная психология: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / В. И.Лубовский, Т. В. Розанова, Л. И.Солнцева и др.; Под ред. В.И.Лубовского. — 2-е изд., испр. – М.: Издательский центр «Академия», 2005. — 464 с.

Допоміжні джерела

1. Выготский Л.С. Основы дефектологии. Учебники для вузов ./ Выготский Л.С. – СПб.: 2003. - 654 с.
2. Государев Н.А. Специальная психология: Учебное пособие. – М. : Ось-89. 2008. – 288 с.
3. Калягин В. А. Логопсихология: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В. А. Калягин, Т.С.Овчинникова. – М. : Издательский дом «Академия», 2007. – 320с.
4. Максимова Е.В. Уровни общения. Причины возникновения раннего аутизма и его корекция на основе теории Н.А. Бернштейна. – М. Издательство «Диалог-МИФИ», 2008. – 288 с.
5. Нарушения зрения у детей раннего возраста. Діагностика и коррекция: Методическое пособие / Л.И. Фильчикова, М.Э. Бернадская, О.В. Парамей. – М. : Издательство «Экзамен», 2004. – 192 с.
6. Никольская О.С. Аффективная сфера человека. Взгляд сквозь призму детского аутизма. – М.: Центр лечебной педагогики, 2000. – 364 с.
7. Основы специальной психологии: Учеб. пособие для студ. сред. пед. учеб. заведений / Л.В. Кузницова, Л.И.Переслени, Л.И. Солнцева и др.; Под ред. Л.В. Кузницовой. – М.: Издательский центр «Академия», 2003. — 480 с.
8. Петрова В.Г. Психология умственно отсталых школьников: Учебное пособие / В.Г. Петрова, И.В. Белякова. – М . : Академия, 2002. – 160 с.
9. Питерс Т. Аутизм: От теоретического понимания к педагогическому воздействию: Книга для педагогов-дефектологов. - М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2002. - 240с